

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3. søndag i adventstida - 12. desember 2021

Prekentekest: Joh 5,31-36

Lesetekst I: Mal 4,4-6

Lesetekst II: 2 Pet 1,19-21

Spotlighten Johannes

Lyset kastes på Jesus

Profetordet kaster lys på Jesus og hans komme. Det er en lampe som lyser på et mørkt sted til dagen gryr (2 Pet 1,19). Vi gjør rett i å holde fast på det, skriver apostelen Peter, for det leder til frelse. Døperen Johannes var også en slik lampe (Joh 5,35) som vitnet om Jesus, hvem han var og hvorfor han kom. «Et menneske sto fram, utsendt av Gud. Navnet hans var Johannes. Han kom for å vitne. Han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vitne om lyset.» (Joh 1,6-8). Johannes' tydelige vitnesbyrd om Jesus står beskrevet i Joh 1,19-36.

Døperen Johannes – lampe og vitne

Johannes er en underlig skikkelse som spiller en viktig rolle i presentasjonen av Jesus i Det nye testamentet. Han omtales i alle de fire evangeliene, og alle prekentekestene på 3. søndag i adventstiden handler om ham, men tredje rekkes tekst er noe ulik de andre to. Her er Johannes' rolle som vitne om Jesus særlig understreket.

Det er i pakt med Johannesevangeliets karakter av vitnesbyrd om Jesus (Joh 21,24). Evangeliet presenterer mange vitner, og ett av dem er Johannes. Mens evangelisten Lukas forteller om Johannes' unnfangelse og fødsel, er Johannesevangeliet mer på linje med Matteus og Markus, som åpner med døperens forkynnelse. Til forskjell fra de to andre har ikke Johannes med noe særlig om Johannes' framtrede og skikkelse, men går rett på hans vitnesbyrd om Jesus. Og i dagens tekst er han altså kalt en brennende og skinnende lampe. Lampen kaster lys over noe annet enn seg selv. Johannes skulle kaste lys over Jesus. Det er godt om vi også denne søndagen først og fremst peker på Jesus, slik Johannes gjorde.

Johannes og Elia

Johannes kalles profet noen steder i NT. Jesus sier at han var den Elia som skulle komme (Matt 17,11-13). I leseteksten hos profeten Malaki står det om profeten Elia, som skal sendes til folket før Herrens dag kommer. Den opprinnelige Elia ble tatt opp til Gud uten å dø (2 Kong 2,11), og det var stor forventning blant jødene på Jesu tid om at Elia skulle komme tilbake (Matt 17,10; Joh 1,21). Jesu ord hos Matteus står i motsetning til det Johannes selv

svarte ifølge Johannesevangeliet, se Joh 1,21. Hvordan skal vi forstå dette? Var det bare beskedenhet fra Johannes' side, at han ikke så seg verdig til å være forløperen og budbæreren for Herren og Herrens dag? Grunnen var trolig at han selv ikke hadde nådd fram til den erkjennelsen da han tidlig i sitt virke ble spurt om han var den nye Elia. Da hadde Jesus ennå ikke stått fram, Johannes hadde ikke full klarhet i hvem Jesus var, og dermed heller ikke i sin egen rolle i forhold til Jesus. Senere ble Johannes kastet i fengsel og etter hvert halshugget. Mens han var i fengselet sendte han bud til Jesus for å forsikre seg om at han var den som skulle komme (=Messias). Da Johannes fikk den forsikringen, ble han nok også trygg på sin egen rolle og på at det han til da hadde forkynt om Jesus, var sant og rett. Da falt tingene helt på plass for Johannes, og det er fra denne perioden vi har Jesu vitnesbyrd om ham som «den Elia som skulle komme». Johannes' gjerning var relatert til Jesu komme på en slik måte at først da Jesus sto offentlig fram fikk den sin fulle mening.

Vitner om Jesus

Bakgrunnen for dagens tekst er at Jesus har helbredet en syk mann ved Betesda dam i Jerusalem. Det gjorde han på en sabbat, og mannen selv, sammen med Jesus, ble av «jødene» anklaget for å arbeide på sabbaten (Joh 5,1-15). Vi må regne med at «jødene» her betegner de religiøse lederne i Jerusalem, og Jesus kom da i ordstrid med dem. Jesu tale til dem finner vi i v. 16-30. Der taler han om sin fullmakt som Guds Sønn og om den kraft som er i hans ord. Han presenterer seg også som Menneskesønnen, som skal holde dom på oppstandelsens dag. Implisitt ligger det her et spørsmål om hvem som kan gå god for ham i hans selvpresentasjon, og det er det han sier noe om i v. 31-36, som er pretekst for dagen.

Jesus forholder seg til Det gamle testamentet, som krever to eller tre vitners ord for at en sak skal stå fast, se 5 Mos 19,15. Derfor presenterer han Johannes som vitne (v. 32-35). Det var et vitne Jesu motstandere hadde en viss respekt for. Noen av dem hadde kanskje hørt Johannes' tale og latt seg døpe av ham. «Dere sendte bud til Johannes», sier Jesus (v. 33). De kjente kanskje også til at han var blitt fengslet av kong Herodes og senere drept. Vi må forutsette at samtalen skjedde etter Johannes' fengsling eller død, siden han omtales i fortid i v. 35.

I tillegg til Johannes vitner også Jesu gjerninger om hans forhold til og utsendelse fra sin Far, se v. 36. Disse var det jo også som var med å overbevise Johannes selv. Det synes som om jødene allment godtok dette, slik fariseeren/rådsherren Nikodemus bekjente for Jesus da han møtte ham en kveld: «Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud. For ingen kan gjøre de tegnene du gjør, uten at Gud er med ham.» (Joh 3,2). Jesus poengterte dette ved flere anledninger, se bl.a. Joh 10,25 og 37f. Det er naturlig å gjøre dette til et hovedpunkt i en tale over denne teksten. I tillegg til gjerningenes sterke vitnesbyrd, viser Jesus deretter til flere vitner: Jesu Far, som har sendt ham, og skriftene (GT), som vitner om ham (v. 37-40). Preteksten kunne med fordel ha inkludert disse fire siste versene.

Johannes' vitnesbyrd om Jesus

Vi finner dette flere steder i NT, først og fremst i Joh 1,19-36. Jesus bekrefter at Johannes' vitneutsagn om ham er sant. Johannes har vitnet for sannheten. Derfor blir det også til frelse for tilhørerne hvis de lytter til hans vitnesbyrd (Joh 5,34).

Slik går det godt an på 3. søndag i advent å tale om innholdet i Johannes' vitnesbyrd, nemlig om Jesus som Guds lam, som bærer bort verdens synd, og om Jesus som Guds Sønn. Da er vi så sentralt inne i evangeliet som det går an å komme.

Johannes var en brennende og skinnende lampe, som kastet lys over Jesus. Han hadde sin tid før han ble «utbrent». Det var hans høyeste ønske og eneste ambisjon at Jesus skulle bli stor og han selv liten (Joh 3,30). I dag ville vi kanskje ha kalt Johannes for en «spotlight».

Rydd vei for Herrens komme, for frelsen fra vår Gud!

Vår ventetid er omme, han sender oss sitt bud:

Det gamle skal forsvinne, Guds rikes tid er inne!

Velsignet være han som kom i Herrens navn!

Bård Hauge

Pensjonist, tidligere rektor og NLM-misjonær

baardh@online.no